

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR. 47

Vineri,
20
NOIEMBRIE
2020

Curs de perfecționare
online pentru profesorii
români din Ungaria

(Pagina 3)

Restricții în bisericile
noastre, pe vreme
de pandemie

(Pagina 5)

Șahul îi unește
pe români și pe unguri,
la Jula

(Pagina 12)

Calendar ortodox

23 noiembrie, luni †) Sf. Cuv. Antonie de la Izvoarele-Vâlcea; Sf. Ier. Amfilohie, ep. Iconiei, și Grigorie, ep. Acragandelor (Dezlegare la pește)

24 noiembrie, marți, Sf. Mc. Clement, Ep. Romei și Petru, Ep. Alexandriei (Dezlegare la ulei și vin)

25 noiembrie, miercuri, †) Sf. M. Mc. Ecaterina; Sf. M. Mc. Mercurie (Odovania Praznicului intrării în Biserică a Maicii Domnului) (Dezlegare la ulei și vin)

26 noiembrie, joi, Sf. Cuv. Alipie Stâlpnicul, Nicon și Stelian Paflagonul (Dezlegare la ulei și vin)

27 noiembrie, vineri, Sf. M. Mc. Iacob Persul; Sf. Cuv. Natanail și Pinufrie (Post)

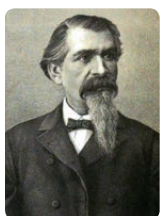
28 noiembrie, sâmbătă, Sf. Sf. Cuv. Ștefan cel Nou; Sf. Mc. Irinarh (Dezlegare la pește)

29 noiembrie, duminică, Sf. Mc. Paramon și Filumen; Sf. Cuv. Pitirun (Dezlegare la pește). Duminică a XXX-a după Rusalii (Dregătorul bogat - păzirea poruncilor)

Omul săptămânii

Petre Ispirescu

Cu 133 de ani în urmă, pe 21 noiembrie 1887, s-a stins din viață Petre Ispirescu, editor, folclorist, povestitor, scriitor și tipograf român. Este cunoscut mai ales datorită activității sale de culegător de basme populare românești pe care le-a repovestit cu un har remarcabil.

Se naște (în ianuarie 1830) și trăiește în București, tatăl său fiind frizer. Se pare că mama, de origine transilvăneană, i-ar fi insuflat încă din copilărie plăcerea de a asculta, de a reține și de a istorisi la rândul său basme. De la o vârstă fragedă se angajează ca ucenic pe lângă o tipografie. Cu timpul, ajunge să conducă sau chiar să dețină tipografii (lucrând la Naționalul, Tipografia Academiei Române etc.), meseria facilitându-i întâlnirea cu numeroși cărturari și oameni de cultură de prim rang, precum A.I. Odobescu, N. Filimon sau B.P. Hasdeu, care îi încurajează interesul și preocuparea pentru studierea creațiilor folclorice.

În 1862 publică în „Țeranul român” primul său basm, „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”. Zece ani mai târziu, vede lumina tiparului volumul „Legende și basmele românilor. Ghicitori și proverburile”. Colaborează frecvent la numeroase reviste și publicații: Convorbiri literare, Familia, Revista literară, România liberă, Tribuna, Columna literară, Dorobanțul.

Este înmormântat în Cimitirul Bellu din București.

Poza săptămânii

Seara nu mai avem voie singuri pe străzi, doar cu câinele...

Pe copertă: Toamnă

de noiembrie / Sursa foto: internet

Concursuri pentru proiectele culturale ale naționalităților pe anul 2021

Autogovernările, asociațiile și instituțiile naționalităților din Ungaria pot aplica până pe 2 decembrie 2020 la o finanțare pentru proiecte culturale cu suma totală de 500 milioane de forinți. Proiectele de finanțare (NKUL-KP-1-2021) trebuie să se concentreze pe inițiative culturale. Scopul concursului este: păstrarea tradițiilor culturale, a valorilor culturale materiale și imateriale, susținerea unor inițiative culturale și științifice pentru întărirea identității lingvistice și culturale.

Suma minimă este 200.000 Ft, iar cea maximă poate să fie 1,5 milioane Ft.

Atenție! Începând din acest an, dosarele de concurs pot fi înaintate numai pe pagina de internet a Fondului Bethlen Gábor, prin sistemul NIR (Nemzetpolitikai Informatikai Rendszer).

Termenul de înaintare al cererilor este **2 decembrie 2020**.

Alte detalii găsiți aici: <https://bgazrt.hu/hazai-nemzetisegi-tamogataskok-2021>.

E.Ș.

Concurs pentru taberele naționalităților pe anul 2021

La începutul acestei săptămâni, Fondul Bethlen Gabor a lansat, prin încredințarea Secretariatului de Stat pentru Relațiile cu Culele și Naționalitățile din cadrul Cancelariei Primului Ministru, proiectele pentru finanțarea taberelor organizate pentru școlarii de naționalitate din Ungaria (NTAB-KP-1-2021).

Scopul concursului este organizarea taberelor pentru elevi de școală generală și liceu din rândul naționalităților din țară pentru obținerea următoarelor obiective: dezvoltarea cunoștințelor de limbă maternă, noi cunoștințe despre cultura, civilizația, istoria, geografia, etnografia țării-mame, activități de păstrare a tradițiilor și activități religioase. Prin acest proiect se poate obține suma minimă de 300.000 Ft, iar cea maximă poate să fie 3 milioane Ft.

Atenție! Începând din acest an, dosarele de concurs pot fi înaintate numai pe pagina de internet a Fondului Bethlen Gábor, prin sistemul NIR (Nemzetpolitikai Informatikai Rendszer).

Termenul de înaintare a dosarelor este **17 decembrie 2020**.

Alte detalii găsiți aici: <https://bgazrt.hu/hazai-nemzetisegi-tamogataskok-2021>.

E.Ș.

Slujbă arhierească la Cenad

În urmă cu doi ani, biserica din Cenadul Unguresc, închinată Praznicului Împărătesc al Înălțării Domnului și care a aniversat 210 ani de existență și funcționare neîntreruptă, a primit și cel de-al doilea hram, de Sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei, Cel Întâi Chemat, Ocrotitorul României și Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei, născut la Mișcolț, în Ungaria, în același an în care a fost construită și biserica românească din Cenadul Unguresc, adică în 1808. Ambii Sfinți au ca dată comună de prăznuire ziua de 30 noiembrie, a fiecărui an. De această dată se leagă și finalizarea unor ample lucrări de restaurare ale bisericii din Cenad. Duminică, 29 noiembrie, cu o zi înainte de sărbătoarea Sfântului Andrei, Presfințitul Părinte Episcop Siluan, se va afla de hramul bisericii, în mijlocul credincioșilor din Cenadul Unguresc. Sfânta Liturghie Arhierească va începe la ora 9.30.

A.B.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Curs de perfecționare online pentru profesorii români din Ungaria

Joia trecută, pe 12 noiembrie, în organizarea Centrului Pedagogic și Educațional pentru Naționalități de la Budapesta a avut loc un curs de perfecționare online, pentru profesorii și pedagogii români din Ungaria. Cursul a fost ținut prin Skype de către profesorii universitari, **dr. Mihaela Bucin**, șefa Catedrei de limba română a Universității din Seghedin și de **dr. Szabó Zsolt**, fost lector de limba română. Acest curs a fost plănuț să se desfășoare încă în primăvară, dar s-a amânat din cauza restricțiilor cauzate de primul val al pandemiei de coronavirus, ne-a spus organizatoarea **Anamaria Brad Sarca**, referent român la Centrul Pedagogic din Budapesta. Toată lumea a sperat că acest curs se

va putea ține în cursul acestei toamne, dar organizatorii au hotărât totuși să aibă loc în mediul online, pentru a proteja sănătatea tuturor celor implicați. Am solicitat organizatorilor să primim permisiunea de a participa și noi, redacția „Foi românești”, la acest curs online, pentru a vă putea prezenta ce învață profesorii noștri despre noile metode de predare a limbii și literaturii române, precum și despre integrarea mijloacelor de informatică în cadrul orelor ținute pentru școlarii români. La curs s-au prezentat 14 cadre didactice care predau limba română în școli din localitățile: Jula (școala generală), Chitighaz, Micherechi, Apateu, Pocei, Bătania.

– Vă rog să prezentați, pe scurt și pe înțelesul cititorilor noștri, subiectul pe care l-ați avut la cursul de perfecționare: „Metode moderne în predarea-învățarea-evaluarea noțiunilor de limbă și literatură română”!

Szabó Zsolt:

– Subiectul pe care l-am abordat în cadrul cursului de perfecționare este de actualitate, în sensul utilizării câtor mai multe metode moderne de predare-învățare-evaluare însă, din cauza situației epidemiologice din prezent, marea majoritate a metodelor moderne nu pot fi aplicate la clasă. Modernitatea metodelor de predare-învățare-evaluare se axează în primul rând pe inventivitatea cadrelor didactice cu scopul de a le predă lecțiile copiilor într-un mod cât mai plăcut, mai interesant. În materialul pe care l-am prezentat colegelor profesoare de Limba și literatura română din Ungaria a fost vorba despre idei noi, metode noi în predarea-învățarea-evaluarea Limbii și literaturii române.

– Un capitol însemnat al prelegerii Dvs. s-a bazat pe învățarea prin cooperare, în echipe. Credeți că se pot obține rezultate mai bune prin această conlucrare, decât prin învățarea individuală?

– În mare parte, metodele moderne de predare-învățare-evaluare s-au dovedit a fi eficiente, așa cum precizează și specialiștii însă, consider că învățarea individuală nu trebuie neglijată. Modernizarea strategiilor didactice nu cred că presupune renunțarea definitivă la metodele și procedeele didactice tradiționale. Sunt importante conlucrarea și sarcinile în echipă dar deseori elevii confundă învățarea cu joaca, motiv pentru care asimilarea noilor cunoștințe poate avea de suferit.

– Cum credeți că se pot face să fie cât mai atractive orele de română pentru elevii de la școlile românești din Ungaria?

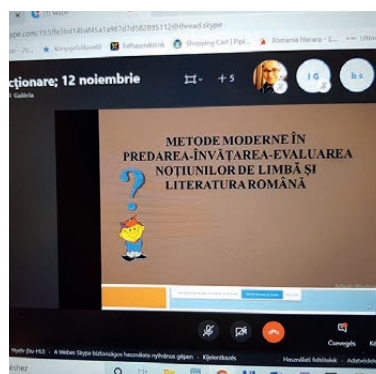
– Între elevii de la școlile românești din Ungaria și elevii mei din județul Harghita aș putea pune semnul egal, din punctul de vedere al învățării limbii române. În ambele cazuri, învățarea este destul de anevoioasă, chiar dificilă pe alocuri, motiv pentru care atractivitatea orelor de Limba și literatura română ar trebui să fie primordială. Un ajutor însemnat în crearea unei ore atractive de română este internetul dar, așa cum precizam și la început, inventivitatea profesorilor este indispensabilă precum și utilizarea metodelor specifice colectivului de elevi. Din câte am înțeles de la colegile participante la cursul de perfecționare, orele de română la școlile unde predau dumnealor sunt create în așa fel încât să fie atractive pentru elevi, iar metodele pe care le utilizează sunt asemănătoare cu anumite metode pe care le-am prezentat pe durata cursului.

*

Pe profesoara Mihaela Bucin am rugat-o să ne prezinte subiectul său la cursul de perfecționare, intitulat „Rolul și necesitatea integrării mijloacelor TIC în cadrul orelor de română”:

Mihaela Bucin:

– TIC este o prescurtare de la formula *Tehnologia Informației și a Comunicațiilor*. Este tehnologia digitală necesară pentru accesarea, prelucrarea și transmiterea informației prin folosirea computerelor (a calculatoarelor electronice). Însă a informa și a mânui un calculator nu înseamnă a educa! Pe acest aspect am încercat să pun accentul în prelegerea mea adresată învă-

țătoarelor și profesoarelor de română care s-au prezentat la cursul de perfecționare susținut de noi on-line, la solicitarea referentului pentru învățământul românesc, Anamaria Brad. Am abordat, din punct de vedere teoretic și practic, cele mai simple instrumente TIC ce pot fi folosite cu succes la orele de română. E vorba atât de ore susținute în mod tradițional, cu prezență fizică, cât și de activitatea on-line. Am vorbit despre folosirea eficientă a programului *Power Point*, a aplicației *Prezi*, a utilizării dicționarilor explicative și de sinonime, care se pot accesa pe internet, precum și despre posibilitățile de traducere, orientare și informare cu ajutorul diferitelor pagini virtuale în limba română. Am dezbătut probleme specifice și mai dificile, legate de abordarea unor scriitori români precum Ion Creangă, a cărui operă comportă un lexic care cere mai mult efort din partea profesorului în procesul de predare. Am inițiat și stimulat o discuție referitoare la eficiența bibliotecilor clasice versus biblioteci virtuale, cu argumente pro și contra. Am explicat câțiva termeni din vocabularul contemporan al informaticii, am prezentat câteva personalități internaționale care au contribuit la dezvoltarea tehnologiei TIC. Ne-am apropiat cu simpatie și, de ce nu, cu recunoștință, de această tehnologie care, în ultimele luni neașteptat de grele, asigură baza continuării activităților din sistemul de învățământ. La sfârșitul cursului, le-am solicitat cadrelor didactice participante să pregătească o serie de cinci diapozitive ppt, în care să creeze tipuri de exerciții pentru o lecție la alegere. În cadrul exercițiilor trebuia să își îndrume elevii să folosească instrumente TIC simple, în limba română. Am avut și neplăcuta surpriză să primesc, la această temă de casă, lucrări luate integral de pe internet, fără să fie adaptate la condițiile și țelurile învățământului de naționalitate din Ungaria. Dar cele mai multe dintre cursante s-au străduit în mod exemplar să aplice metodele și instrumentele dezbătute la curs (și care, de altfel, nu sunt noi pentru pedagogi) și au realizat exerciții nu doar competente didactic, ci și ingenioase, atrăgătoare pentru elevi și cu simț estetic digital care demonstrează folosirea frecventă a instrumentelor TIC la ore. Aș remarca aici prezentările originale create de *Livia Stăvaru*, de la școala generală din Jula, de *Adina Györki* și *Izabela Gherman*, cadre didactice la școala din Pocei, precum și lucrarea realizată de *Orsolya Tünde Vereș*, de la școala din Apateu. Consider că, în bună parte, a fost atins obiectivul cu care am deschis cursul. E vorba despre următoarea afirmație a sociologului și pedagogului Ernest Bernea: „Dincolo de predarea unor cunoștințe necesare, educația trebuie să se ocupe cu deosebită atenție de ceea ce numim: conștiință, atitudine, gust, caracter, stil de viață.”

E.Ș.

Intrarea în biserică a Maicii Domnului (21 noiembrie)

Sărbătoarea *Intrării în biserică a Maicii Domnului* (numită în popor și *Vovidenia*) amintește faptul aducerii cu evlavie, în biserică Legii vechi, adică în templul din Ierusalim, a copilei de trei ani, care avea să fie Maica Domnului nostru Iisus Hristos; întâi, pentru că acest fapt, atunci când s-a petrecut, s-a împlinit într-un chip minunat și, al doilea, el cerea o pregătire pentru taina nașterii cu trup omenesc a Fiului lui Dumnezeu, care avea să se săvârșească prin mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu.

Tradiția Bisericii arată motivul pentru care Născătoarea de Dumnezeu a fost dusă la templul Legii vechi și dăruită Domnului: Ana, cea pururea pomenită, soția lui Ioachim, care mai toată viața ei a fost stearpă, adică nu a putut naște copii, luând îndemn din cele ce s-au petrecut cu cealaltă Ana, care era și ea stearpă, mama Prorocului Samuel, se ruga, împreună cu bărbatul ei Ioachim, lui Dumnezeu, Stăpânul firii, să le dăruiască lor un copil, făgăduind că, dacă le va împlini cererea, îndată îl vor dăruia și închina lui Dumnezeu.

Și așa a născut Sfânta Ana pe ceea ce s-a făcut începutul mântuirii neamului omenesc, pe pururea Fecioara Maria. Iar când ea a fost de trei ani, au luat-o părinții ei și au adus-o la templu și, adunând ceată de fecioare, au întâmpinat-o cu făclii aprinse, însoțind-o până la treptele templului și au încredințat-o preoților. Deci, luând-o arhiereul cel de atunci, Zaharia, a dus-o în cele mai dinlăuntru ale templului, în Sfânta Sfintelor, unde, o dată pe an, intra numai singur arhiereul. Și aceasta a făcut-o din insuflarea lui Dumnezeu, Cel ce avea să Se nască dintru ea, spre mântuirea lumii.

Că, de vreme ce chivotul Legii vechi nu mai era acolo de la robia babilonică, se cuvenea a sta acolo Preacurata Maria, care avea să fie chivotul cel însuflețit și adevărat al sfințeniei și care avea să poarte nu tablele umbrei Legii, ci pe Însuși Dătătorul Legii; nu mana care hrănea truște, ci chiar pe Pâinea vieții, Care S-a coborât din cer spre viața lumii, adică pe Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Și a rămas Fecioara la templu, ducând sfântă viețuire. Erau la templul din Ierusalim trei rânduri de chilii, în care locuiau, cu frică

de Dumnezeu, fecioare și văduve închinare Domnului, precum și slujitori ai templului. În acest loc de bună creștere, Sfânta Fecioară, neconținut deprindea, sub supravegherea fecioarelor mai în vârstă, lucrul de mână, citirea Scripturii și îndeosebi rugăciunea. Dar cu cât creștea cu vârsta, cu atât creștea și cu harul și se ruga mult în Sfânta Sfintelor, încât după dreptate se spunea că mai mult locuia acolo.

În fiecare zi se ruga de dimineață până la ceasul al treilea, apoi până la ceasul al nouălea

se ostenea cu lucrul de mână, iar de la al nouălea ceas se ruga iarăși până târziu în noapte. Și în fiecare seară Arhanghelul Gavriil, arătându-i-se împreună cu alți îngeri, îi aducea hrană cerească, iar hrana primită de ea de la preoți o dădea săracilor.

Din vreme în vreme, Sfinții ei Părinți, Ioachim și Ana o cercetau, dar după șapte ani ei au trecut la cele veșnice. Preacurata a rămas la templu până la vârsta de 15 ani, când arhiereul a socotit să o căsătorească. Atunci Sfânta Fecioară a descoperit arhiereului și preoților că ea, încă din leagăn, este făgăduită lui Dumnezeu și că ea însăși a ales o viață de feciorie neîntreruptă.

Drept aceea, a fost logodită cu dreptul Iosif, atunci în vârstă de aproape 80 de ani, ca, sub acest chip, să se păzească ea curată în lume; și astfel, Iosif logodnicul a luat-o în casa lui din Nazaret. Se spune că arhiereul i-a încredințat Fecioarei ca ultimă îndatorire la plecarea de la templu să participe la țeserea unei noi catapetesme pentru Sfânta Sfintelor, pe care Preacurata a lucrat-o cu sânguință.

Această catapeteasmă avea să se rupă în vremea Pătimirii Domnului pe Cruce. Astfel, neîntinată Maria a fost pregătită să devină Maica Fiului lui Dumnezeu, viețuind în chip cu totul virtuos și asemenea îngerilor, ca un vas al sfințeniei. Acest praznic, sărbătorit în fiecare an la 21 noiembrie, ne amintește, astfel, despre virtuțile Maicii Domnului, despre fecioria ei închinată Mirelui ceresc, despre viața ei de rugăciune și despre însemnătatea sfințitoare a bisericii.

Pentru rugăciunile Preacuratei Tale Maici, Hristoase Dumnezeule, miluiește-ne pe noi. Amin.

(basilica.ro)

Poezie pentru Maica Domnului

a Arhimandritului Ilie Cleopa

Maica Domnului Hristos
Este norul prea frumos,
Nor în care s-a ascuns
Soarele Hristos Iisus.

Maica Domnului este nor
Prea frumos și prea ușor
Care pe Soare a purtat
Și lumea a luminat.

Ea este nor prea sfințit
Ce pe Domnu-a odihnit
Pe Soarele cel gândit.

Acest Soare gânditor
Prea slăvit și-nțeleghător
Când în nor El a intrat
L-a sfințit și luminat.

S-a făcut lui și palat,
Ca pe tron, pe el a stat.
Ea este norul sfințit
Din care a răsărit.

Hristos, Soarele ceresc,
Soarele duhovnicesc,
Care-n lume a intrat
Și lumea a luminat.

Maica Domnului este nor
Nor viu și-nțeleghător
Acest nor cu raze mii
Luminează celor vii.

Restricții în bisericile noastre, pe vreme de pandemie

Slujbă la Micherechi pe 15 noiembrie

Dintre localitățile în care trăiesc români în Ungaria, Primăria din Micherechi a luat săptămâna trecută măsuri de prevenire și încearcă să facă cât se poate de mult pentru combaterea situației epidemiologice. Așadar, săptămâna trecută, conducătorii cultelor din localitate și conducerea primăriei s-au întrunit pentru a discuta ce măsuri să ia privind restricțiile aduse de statul ungar începând cu 11 noiembrie, pentru o perioadă de o lună de zile.

Astfel s-a decis ca, începând cu 15 noiembrie, bisericile penticostale și biserica baptistă să nu mai țină slujbe și servicii divine, acestea se vor face on-line. Au fost suspendate și întâlnirile de la Adunarea „Oastea Domnului” din Micherechi.

La Biserica Ortodoxă Română din Micherechi, începând cu 22 noiembrie, pr. Ioan Bun va face Sfânta Liturghie doar cu cântărețul și paraclisierul (sau clopotarul, cum îi zice aici). Adică trei persoane, și astfel se trag și clopotele, ca oamenii să audă că totuși în biserica lor se fac rugăciuni.

Conform informațiilor primite de la *Margareta Tat*, primarul localității Micherechi, în localitatea românească se așteaptă ca bisericile să fie închise, sau să facă slujbe fără public, până pe 11 decembrie, să se vadă ce noi legi vor intra în vigoare, privind restricțiile de pandemie, după care consiliul local și reprezentanții cultelor se vor întâlni din nou și vor lua decizii cum se vor ține

slujbele și serviciile divine de sărbătorea Nașterii Domnului și de Anul Nou.

S-a decis și în privința tradiționalului Festival al Colindelor de la Micherechi, ca fiecare confesiune să înregistreze corurile și colindele separat, care apoi să fie încărcate împreună cu mesajele preoților și ale pastorilor pe paginile de Facebook și pe Youtube, să poată fi văzute de toți credincioșii sătenii și de publicul larg.

Pentru o scurtă perioadă au fost suspendate și serviciile divine de la Biserica Baptistă din Chitighaz. Credincioșii pot asculta rugăciuni și predici pe canalele de Youtube și Facebook ale bisericii. Pastorul *Füstös Gyula* a solicitat tuturor membrilor bisericii să se roage în continuu în casele lor pentru cei bolnavi și pentru familiile celor decedați din cauza noului coronavirus.

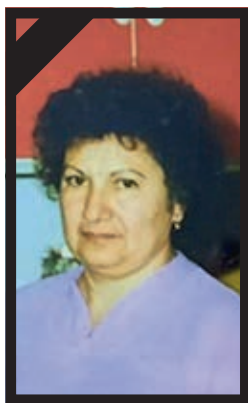
La Paraclisul Ortodox din Seghedin, deoarece în această perioadă Hotelul Forrás, în incinta căruia se află capela românească, este închis, slujbele se suspendă, până ce se ridică în Ungaria restricțiile impuse începând din 11 noiembrie.

Biroul de presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria ne-a informat că în celelalte biserici ortodoxe din Ungaria se fac slujbe, dar credincioșii sunt puțini și participă la slujbă cu măști și la distanță unul de altul. Dacă vreun preot este răcit, sau trebuie să stea în autoizolare, atunci în biserica respectivă nu se țin slujbe. **A.B.**

În amintirea doicii Rozica din Bătania

Rozalia Faluközi, născută Despot, s-a stins din viață cu o lună înainte de a împlini vârsta de 77 de ani. Născută într-o familie cu patru copii de limbă română din Bătania, toată viața ei și-a petrecut-o în mijlocul comunității românești și s-a străduit să răsplătească înzecit tot ce a primit de la ea.

Toată lumea a cunoscut-o ca pe doica grădiniței românești, îngrijitoarea cu suflet a generațiilor de prunci români din Bătania, timp de 40 de ani. Niciodată n-a precupețit vreme și energie când a fost vorba de organizarea unui eveniment sau acțiune pentru români. Avea un adevărat talent organizatoric, cu toate că n-a făcut școli pentru asta. Încărunțită cu cinste, s-a bucurat de încrederea românilor din oraș, fiind încredințată timp de mai bine de două decenii cu sarcina conducerii Clubului Românesc. A fost membră fondatoare a Corului românesc din Bătania, care la fel, timp de mai bine de două decenii a încântat publicul

local, din țară și din România cu melodiile sale românești. În afara slujbei în interesul românilor, doica Rozica, cum a cunoscut-o toată lumea, a fost una dintre cele mai fidele credincioase din biserica ortodoxă română din oraș. Ca un simbol al vieții sale, cu doar două zile înainte de moartea sa subită, a mai participat la Sfântă Liturghie de duminică. Cum se spune: se vede că

a iubit-o Dumnezeu. I-a dat o trecere rapidă, dar ușoară și fără multă suferință din viața pământească în cea veșnică.

O plânge familia de care avea grijă toată viața, cei doi copii, trei nepoți și o strănepoată, singurul frate care mai este în viață și neamurile apropiate și mai îndepărtate, prietenii și prietenele, iar amintirea ei o păstrează o comunitate întreagă la care a ținut atât de mult.

Dumnezeu s-o ierte și s-o odihnească în pace!

Șt. Crâsta

POVESTE

Ospitalitatea porumbeilor

Doi porumbei, soț și soție, trăiau într-o pădure. Aproape toată ziua o petreceau căutând mâncare, iar seara veneau și se odihneau pe copacul lor preferat din pădure.

Într-o seară, soția s-a întors devreme acasă. Ca de obicei, porumbița aștepta ca soțul să se întoarcă și el acasă, când dintr-o dată a început să plouă. Aceasta începuse să își facă griji. „Unde ești, dragul meu? Nu ajungi niciodată atât de târziu”, își șopti ea.

Chiar atunci a zărit un vânător venind spre copacul în care stătea ea. Într-o cușcă avea un porumbel. Era soțul ei.

„O, nu, ce să fac acum, mi-aș dori să-mi pot ajuta soțul!”, a spus ea. Pasărea a încercat atunci cu disperare să-i distragă atenția vânătorului, bătând agitat din aripi, dar în zadar.

Între timp ploaia s-a oprit. „Brrr! Este atât de frig”, a spus cel care ținea captiv porumbelul. Hainele lui erau ude așa că a decis să se adăpostească sub același copac în care locuiau cei doi porumbei.

Biata soție stătea lângă cușca soțului ei. Și a început să plângă. Atunci porumbelul îi spuse acesteia. „Nu fi tristă, draga mea. Uite, avem un oaspete. Omul acesta tremură și îi este foame. Are nevoie de ajutorul tău.”

Auzind acest lucru, soția a zburat în jur, și a adunat câteva crengi uscate din care a făcut un foc pentru cel care îl prinsese pe soțul său în colivie. Apoi s-a uitat la acesta și îi spuse: „Ești oaspetele nostru, nu am ce să îți ofer de mâncare,

dar voi sări în acest foc. În câteva minute vei avea ceva comestibil de mâncat.”

Pe loc, vânătorul s-a simțit copleșit de ospitalitatea cuplului de porumbei și o opri pe porumbița să sară în foc. Apoi a deschis cușca și l-a eliberat pe soțul ei.

„Am fost crud și egoist. Nu voi mai prinde niciodată nicio pasăre în plasa mea”, a spus bărbatul, după care s-a ridicat și și-a văzut de drum. Cei doi porumbei s-au bucurat că s-au reunit.

10 ghicitori pentru copii isteți

Ghici ce sunt?

Cu următoarele întrebări simple, cei mai mici copii pot descoperi multe lucruri interesante despre lumea din jurul lor. Într-o colecție antrenantă de 10 ghicitori simple, stau ascunse răspunsurile pe care copiii isteți le vor descoperi rapid.

1. Locuiesc sus pe cer, strălucesc și te avertizez să nu te uiți direct spre mine. Dispar noaptea. Ghici ce sunt?
2. Sunt rotundă și sar în sus sau în jos. Poți să mă prinzi sau să mă arunci. Te rog să ai grijă când te joci cu mine.
3. Sunt roșie, sângele este pompat prin mine și trăiesc în corpul tău. Sunt simbolul dragostei, te rog să nu mă frângi vreodată. Ghici ce sunt?
4. Mă vei găsi în multe culori și devin tot mai mare atunci când sunt plin. Voi zbura departe dacă nu mă legi de ceva și scot un sunet puternic atunci când mă sparg. Ghici ce sunt?
5. Sunt frumoasă în multe culori. Miros frumos și poți să mă culegi când vrei. Voi trăi mult timp, dacă nu uiți să îmi torni apă. Ghici ce sunt?
6. Pot să te distrez cu comedii, dar te pot face să și plângi la drame. Poți să mă prinzi pe perete. Ghici ce sunt?
7. Sunt un desert delicios pe care îl poți savura în fiecare zi de vară. Mă găsești la cutie sau la cornet. O aromă pe care o am și pe care o îndrăgesc mulți este vanilia. Ghici ce sunt?
8. Sunt roșu, dar pot să fiu și verde și chiar galben. Ghici ce sunt?
9. Am un singur ochi, dar nu pot vedea nimic. Ghici ce sunt?
10. Tu ești fratele meu, dar eu nu sunt fratele tău. Cine sunt eu?

Răspunsuri: 1. Soarele 2. Mingea 3. Inima 4. Balon
5. Floarea 6. Televizorul 7. Înghețata
8. Mărul 9. Ac 10. Sora

Lucruri surprinzătoare
din matematică

Cu matematica ne întâlnim la fiecare pas, de la materia studiată la școală până la activitățile din viața de zi cu zi. Acest lucru nu înseamnă că nu mai există totuși lucruri surprinzătoare despre matematică, pe care poți să le afli în cele ce urmează.

Știați că?

- Poți tăia un tort în 8 bucăți făcând doar 3 tăieturi. Trebuie doar să faci două tăieturi în plan vertical și una în plan orizontal și vei obține 8 bucăți de tort.
- Împărțirea la zero a scos din funcțiune o navă de război a US Navy. În 1997 un membru al echipajului de la bordul USS Yorktown a introdus greșit, în mod neintenționat, un zero pe unul dintre computerele navei. Acest lucru a făcut că software-ul navei să facă împărțirea la zero, ceea ce a dus la blocarea navei pentru câteva ore bune.
- Există un total de zero zerouri în cifre române. În timp ce vechii greci erau conștienți de zero pe care îl considerau un concept, ei nu considerau că zero este și un număr. De exemplu, Aristotel a decis că zero nu este un număr, deoarece nu se poate face împărțirea la zero. În locul unui număr roman, cuvântul latin „nulla” ar fi fost folosit pentru a reprezenta conceptul de zero. Motivul pentru care nu există nicio cifră romană pentru zero este că nu era nevoie de o cifră care să o reprezinte.
- Acesta este un truc interesant din matematică. Ia orice număr și multiplică-l cu trei. Apoi, ia cifrele aceluia nou număr și adună-le.
- Orice număr rezultă acesta va fi întotdeauna divizibil cu trei, indiferent cu ce număr ai început. De exemplu:

$$\begin{aligned} 3 \times 4 &= 12 \\ 1 + 2 &= 3 \\ 3 / 3 &= 1 \end{aligned}$$

„Dacă ai un vis, trebuie să ți-l îndeplinești”

Convorbire cu Ecaterina Martin, studentă în anul IV la Medicină, la Budapesta

Ecaterina Martin, o tânără de 22 de ani este studentă la Universitatea de Medicină din Budapesta. Absolventă a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula, Ecaterina a urmat modelul părinților ei, fiind medici de meserie. De când era mică și-a dorit să urmeze această profesie, fiind o fată ajutătoare și mereu optimistă. A fost susținută și informată în această profesie de către părinți. Pe parcursul anilor de școală a avut doar rezultate bune la învățătură și a fost

un exemplu pentru alți elevi. Fiind în anul IV, Ecaterina a fost de acord să îmi răspundă la câteva întrebări despre pasiunea sa pentru medicină, anii de studiu și experiențele prin care a trecut, având în vedere și perioada grea prin care trecem din cauza pandemiei de coronavirus. Spre finalul conversației, Kata ne sfătuiește să avem grijă de sănătatea noastră, deoarece în zilele de astăzi acesta este cel mai important lucru.

– Mi-am dorit încă de când eram mică să urmez această profesie și mă bucur că am reușit. Deja din clasele primare, cam de când știu ce aș vrea să fac când o să fiu mare, mi-a venit ideea cu medicina. M-am decis că aș vrea să-mi continui studiile la Universitatea de Medicină din Budapesta, așadar am început să mă pregătesc pentru examenele care urmau. Din clasa a 10-a am început să fac ore suplimentare la biologie și chimie, deoarece știam că mă așteaptă niște examene destul de grele. Am fost mereu susținută de părinții mei, fiind și ei medici. Mi-a plăcut să fiu extrem de informată în această profesie și să învăț cât mai mult. Pe viitor îmi doresc să pot ajuta oamenii și să le ofer sprijinul meu.

Primul an de facultate a fost o mare schimbare pentru mine în comparație cu liceul. Noul mediu, atmosfera capitalei, volumul cursurilor și complexitatea acestora au creat noi provocări. Din fericire, m-am integrat ușor în noul mediu și am eliminat cu succes obstacolele. La noi, la facultate, cererea de învățătură este foarte mare. Este important să înveți, însă uneori solicitarea din partea facultății este prea mare, având în vedere faptul că numărul materiilor este unul foarte vast. În plus, mulți studenți nu știu pe ce specializare vor să se axeze pentru a ști ce materii sunt mai importante pentru ei, astfel să le învețe perfect. Teoria are și ea rolul ei, dar oricâte lucruri ai învăța, fără practică nu prea le înțelegi. Fiecare specializare este diferită, dar făcând practică poți face diferența. Am petrecut primul an de practică în spitalul de la Jula, la secția de chirurgie. Aici am putut vedea mai bine munca de spital de zi cu zi, întărind sentimentul că am făcut o alegere profesională bună. Am avut pacienți cu diferite probleme, pe care i-am ajutat cu mult drag.

Pentru profesorii noștri de la universitate este important ca să poată să capteze atenția studenților asupra cursurilor. Ei trebuie să facă informațiile interesante, mai ales pentru studenții pasionați. Îmi place să citesc și să mă documentez singură, să fiu la curent cu toate informațiile.

Anul 2020 este un an provocator pentru mine, mai imprevizibil. Pe de altă parte, atât studenții, cât și profesorii, ca o comunitate

Ecaterina Martin

încearcă să rămână optimiști și să dețină controlul asupra epidemiei. La începutul pandemiei am fost afectați și noi studenții, știind că multe cursuri se vor ține online în următoarele luni care urmează.

Cursurile au avut loc online în cea mai mare parte a semestrului de primăvară, iar practica am făcut-o în timpul verii. În semestrul de toamnă am avut parte de mult mai multă practică la clinicile din Budapesta, împreună cu colegii mei încercăm să ne protejăm în maximă măsură.

În ultimele șase luni, nu a existat nicio dificultate pentru mine, chiar dacă am trecut mai mult pe online. Din fericire, am putut să îmi continui practica de spital în timpul semestrului. În timpul liber, ca voluntar, am ocazia să ajut într-o campanie împotriva răspândirii noului virus. Printre altele, ajutam munca Serviciului Național de Ambulanță, împreună cu colegii mei.

Aș avea niște sfaturi și pentru elevii care își doresc să devină medici: este nevoie de multă răbdare și dăruire în timpul pregătirii de la liceu, dar energia

investită va aduce succes. În timpul liceului le va prinde bine să se axeze pe materiile importante pentru ei, cum ar fi biologia și chimia, deoarece le va prinde bine pe viitor. În plus, după ce vor fi admiși la facultate și vor începe cursurile va fi bine să se pregătească pentru examene din timp. Eu, de exemplu, sunt interesată de o varietate de discipline, dar nu am decis încă pe ce să mă axez sau mai bine zis ce ramură să aleg. Din fericire, studiul meu este o oportunitate de a obține informații

despre toate domeniile, sunt încrezătoare că acest lucru va face decizia mai ușoară.

În încheiere, aș dori să vă dau niște sfaturi pentru protejarea fiecăruia dintre noi împotriva virusului. În vremurile dificile pe care le trăim cu toții, este important să avem grijă de noi și de mediul nostru. Acordați o atenție specială rudelor mai în vârstă, pentru care este mai periculos.

Este important să respectați igiena și măsurile de precauție generale, să purtați o mască și să păstrați distanța impusă. Să evităm locurile aglomerate, să luăm vitamina C și D, care sunt importante în special în lunile de iarnă.

Anita Laszlo

Din Arizona la... Cenadul Unguresc

Interviu cu Ioan Kelemen, un român care s-a stabilit la Cenadul Unguresc, după o viață de 30 de ani trăită în America

Ioan Kelemen, un român din Arad, după mai bine de 30 de ani de viață în Arizona americană, și-a dorit să se întoarcă acasă și s-a stabilit la Cenadul Unguresc. În America a plecat cu familia în anul 1984 pentru a căuta un trai mai bun, iar după ce a realizat tot ce a dorit, a venit să-și cumpere o casă în Ungaria, unde să fie mai aproape de plaiurile natale. A recuperat apartamentul de la Arad, pierdut după plecarea în America, dar și-a cumpărat și o casuță și terenuri la

Cenadul Unguresc, unde vine periodic de mai multe ori pe an din Arizona. În America a fost John, la Arad – Ioan, iar la Cenad este John bácsi, care a adus un suflu nou printre prietenii lui de aici. John bácsi s-a integrat la Cenad în comunitatea de români și sârbi, are prieteni mulți aici, în fiecare duminică ia parte la Sfânta Liturghie din biserica ortodoxă, și lucrează la căsuța în care dorește să-și petreacă anii bătrâneții.

– John bácsi, cum vi se zice la Cenadul Unguresc, cu ce planuri ați luat zborul către America și drumul în lume?

– Pe vremea aceea, băiatul nostru era elev în clasa 5-a și am zis că vreau să îi ofer o altă viață, așa că ne-am luat viața în piept și am plecat cu soția și cu copilul în lume. Am plecat spre Austria în anul 1984, unde am stat 9 luni în lagărul de acolo, după care am făcut cerere de viză pentru America, am primit-o și am reușit să plecăm. Am ajuns, așadar, în câteva luni, într-o țară unde nu cunoșteam limba, cultura, mentalitatea, pot spune că am început tot de la zero. Am început să lucrez la firma „Honeywell”, care este o firmă internațională, cu filiale atât în Ungaria cât și în România, cu timpul am avut și delegații în ambele țări. De la firmă am avut o ofertă de a termina studii de specialitate, așa că timp de șase ani am avut un program foarte încărcat, mă trezeam dimineața la ora 3, la ora 5 plecam spre serviciu, după masă la ora 3 mergeam la facultate, unde stăteam până seara la ora 9...

– Ce înseamnă să ajungeți de la Arad la Arizona, și ce înseamnă să începi împreună cu familia totul de la zero?

– Cine nu a trecut prin asta nu știe, mai bine zis e cam greu de înțeles, este foarte greu. În primul rând, că pleci din Europa pe alt continent. America este total diferită față de țările din Europa, nu se potrivește nimic. Oamenii sunt mult mai primitivi acolo decât la noi, bineînțeles jumătate din stat este alcătuit din toate rasele posibile. Oamenii de acolo sunt mai indulgenți, ajutători și cu o altă viziune asupra vieții, pot spune cu o minte mai deschisă cum ar zice americanii „open-minded”. Cât timp am stat în Austria mi-a fost ușor să mă descurc, deoarece cunosc limba germană, am moștenit-o de la mama mea, dar oamenii sunt foarte reci și duri acolo. În Europa, când aud cuvântul „emigrant”, oamenii încep să te judece, dar în America unde sunt mulți emigranți niciodată.

– Ați stat în America și încă locuiți mai mult de 30 de ani. Ce a însemnat parcursul dvs. acolo?

– Parcursul pot zice că a fost unul destul de greu, dar acum că am ieșit la pensie lucrurile s-au mai relaxat. După cum se spune, America este țara tuturor oportunităților, dacă știi ce îți dorești poți realiza acel lucru prin muncă și voință. Eu sunt mulțumit pentru ceea ce am realizat acolo, aici nu cred că puteam.

– Băiatul dumneavoastră a rămas în America?

– Băiatul meu a făcut școala acolo, a absolvit facultatea de „Management”, după care a făcut parte din armata americană, iar acum este pensionar, la ei dacă ai peste 24 de ani de muncă poți să te pensionezi. Din păcate, el a fost rănit în Afganistan și lucrul acesta a urgentat situația. La rândul lui a realizat și el multe, iar în prezent lucrează de acasă în domeniul afacerilor. Nora noastră este medic, și ea este venită din Arad. Nepoții noștri s-au născut acolo deja, dar știu cu toții limba română...

– Cât de greu a fost să luați decizia de a pleca din România?

– A fost greu din cauza că știam că îmi las părinții aici, am ținut mult la ei. Mama nici nu a știut că noi ne-am hotărât să fugim. Tata a fost cel mare m-a susținut, am venit cu mama până în Ungaria având rude aici, ea știa că mergem mai departe în vacanță și pe ea am lăsat-o aici la rude și noi am plecat. După 10 ani, mai bine zis după Revoluție, am venit în țară. Până atunci nu am avut posibilitatea, deoarece ne-au declarat fugari.

– Spuneți-mi, cât ați reușit să cunoașteți din America?

– Am cunoscut nu numai America, pot spune că am cunoscut toată lumea în cele trei decenii de la plecare, am avut parte de multe delegații lucrând la firma „Honeywell”. În orașul în care locuiesc eu sunt peste 5 milioane de locuitori, sunt străzi care au peste 130 km lungime, la fiecare 2 km sunt semafoare, este ca o schemă de matematică. Este foarte curat orașul, pietoni nu prea vezi pe stradă, deoarece toți conduc mașini, care lucrează în familie de exemplu sunt 4 membri, fiecare are auto-

turismul său, fără mașină nu se poate trăi. Avem autobuze, tramvaie, metrou din păcate nu s-a putut construi din cauza că pământul este prea nisipos. Noi cumpărăm un bilet dimineața, care este valabil toată ziua pe orice mijloc de transport.

– Din perspectiva dumneavoastră, ce credeți că pune valoarea vieții unui om?

– Mai multe lucruri, dar cea mai importantă este sănătatea. În America, partea medicală este foarte scumpă, cei care lucrează la firme mari au asigurare medicală, dar cei care nu au trebuie să își facă. Fiind pensionar beneficiaz de o asigurare medicală, dar în asta nu intră partea stomatologică și estetică. Dacă ai sănătate, restul nu contează.

– Dacă ar trebui să începeți viața de la început ați face același lucru?

– Da, aș alege același lucru, e diferit, bineînțeles, în primii ani nu realizezi acest lucru, dar cu trecerea anilor îți dai seama. Din 1995 încolo, mereu m-am întors acasă, am vorbit cu prietenii mei plecați și ei, dar care niciodată nu s-au mai întors. Deseori când eram trimis în delegații prin Anglia, Germania, Franța, mereu îmi luam câteva zile în plus ca să pot să merg și până acasă. Mi-a plăcut să îmi vizitez părinții care locuiau la Seghedin și să merg la sălașul de la Röske, pe care îl am acolo. Din păcate, din lipsă de timp nu am putut să mă ocup de casă, mai am doar pădurea și pășunea acolo, am demolat totul. Merg în fiecare an în vizită, ajungem la o vârstă când tot ceea ce contează este liniștea și pacea sufletească.

– Cum v-ați obișnuit cu clima de acolo?

– M-am obișnuit destul de repede, vara temperatura la umbră este de peste 45 de grade, iar la soare peste 50, este aerul uscat ceea ce face să nu simți căldura atât de tare. Asta este Arizona, vestul sălbatic, te pui să dormi cu soare te trezești cu soare.

– Din Arizona ați ajuns la Cenadul Unguresc. Eu mă bucur că am câștigat la Cenad prin dumneavoastră un român, un prieten, un credincios la biserică... Dar totuși, permiteți-mi să vă întreb: De ce ați ales acest sat? Ce v-a atras aici la Cenadul Unguresc?

– Părinții mei au locuit în Ungaria după Revoluție și când veneam de la Seghedin, mereu treceam prin Cenad, acesta era drumul internațional 43 spre vama Nădlac. Am aici foarte multă liniște și am găsit aici oameni prietenoși, poate mai toleranți decât la oraș. Am găsit aici o mână de oameni, care mi-au devenit prieteni. Ne adunăm la clubul românilor și sârbilor, povestim, gătim împreună, petrecem împreună de multe ori. Și la mine îi primesc cu drag oricând, pentru că mi-am creat aici condiții, am adus aici o mică parte din America, pentru a mă simți bine și aici. Mi-am făcut un bar pentru prieteni, o terasă pentru iarnă-vară, oricând aștept cu drag pe oricine.

– Aici când vă întâlniți cu prietenii din Cenad, vă place să vă implicați la gătit și faceți mâncăruri românești, dar știți să faceți și prăjituri, pogăcele. Ce ați mâncat în America?

— Când am ajuns acolo am încercat să gătesc mai mult mâncăruri pe care le știam de acasă. Dar cum au trecut anii m-am mai americanizat. Acolo foarte puțin gătesc oamenii. De multe ori m-am gândit de ce au americanii nevoie de bucătărie pentru că nu gătesc?! Foarte multă lume mănâncă în oraș, plus că majoritatea preparatelor sunt pregătite, trebuie doar să te uiți pe etichetă câte minute să le pui la microunde și e gata mâncarea... Așa se mănâncă în America. Mâncare gătită, ca de exemplu să cureți ceapă sau să cureți cartofi, să pui la călit, etc., așa ceva nu există acolo. Dar eu am ținut obiceiurile de aici, așa că în primii ani după ce am plecat de aici, am tăiat și porc acolo. De câțiva ani nu mai tai, dar iau material pentru cârnați, caltaboși, am spus că nu este sărbătoarea completă la Crăciun dacă nu avem cârnați și caltaboși pe masă. În America ieșeam mult la restaurant, iar la servicii ieșeam cu colegii la o pizza. Pot să spun că așa pizza se face în America, că nici în Italia nu știu să facă așa bunătate.

— Ați gătit prietenilor americani sărmăluțe românești și varză „a la Cluj”, pe care le faceți și aici la club?

— La servicii aveam de două-trei ori pe an mese festive, ceea ce însemna că fiecare se angaja să aducă ceva gustări, iar eu după ce i-am obișnuit pe colegi cu sărmăluțele mele mici și gustoase, nu am mai scăpat. În fiecare an a trebuit să le fac.

— Cum vă propuneți viitorul? Credeți că o să puteți să vă stabiliți aici, să renunțați la America?

— Așa ne-am propus cu soția, că dacă ieșim la pensie o să ne întoarcem acasă. Acum suntem de zece ani în pensie și încă nu știm ce vom face. Mai concret, eu știu ce vreau, însă soția nu știe exact dacă să vină din Arizona sau să rămână acolo cu copiii. Eu așa îmi doresc să vin definitiv aici. Părinții îmi sunt înmormântați aici, în Ungaria. Odată mi-a zis un

bătrân că strămoșii o să-ți șoptească într-o zi: „hai înapoi, hai înapoi”... Atunci eram tânăr și nu am crezut, însă așa este. Oriunde este bine, oriunde poți să te acomodezi, însă așa ca pe plaiurile natale nu este nicăieri. Eu am fost crescut în Arad, noi avem altă mentalitate decât cei din America. Americanii nu au stres să-și cumpere casă, eu și acolo după un an și jumătate, după ce am avut contract de angajare, am început să-mi adun bani pentru casă. Nu am stat acolo nici doi ani și mi-am luat casă, bineînțeles cu împrumut și mi-a girat la bancă șeful meu, însă acesta a fost primul lucru important după ce am avut serviciu, ca să am casa mea.

— Credeți că o puteți convinge pe soție să vină aici, după atâția ani în Arizona, să stea la Cenadul Unguresc?

— Mie îmi place liniștea, pe mine nu mă mai poți ține la bloc. Eu seamăn cu tata, trebuie să fac tot timpul ceva. Eu sper că o să o pot convinge.

— De câte ori pe an veniți la Cenad? Merită să zburăți de mai multe ori pe an, când ați putea probabil să vă permiteți să zburăți oriunde să vă faceți vacanțele?

— Păi, ce să fac dacă sunt pensionar. Toți suntem călători pe acest pământ. Unii călătorim mai puțin, alții mai mult, cu călătorii mai ușoare sau mai grele, ce ne este scris fiecăruia dintre noi. Copiii mei sunt realizați, eu sunt bine sănătos. Acum m-a prins pandemia aici, și probabil doar după Anul Nou o să mă întorc în America. Oricum, și venirea mea aici a fost destul de greu de realizat, am pierdut un zbor în primul val de pandemie, și când s-a dat liber am riscat să vin, iar acum voi sta aici încă puțin. Sărbătorile acestea așa se pare că le fac la Cenad, cu prietenii de aici. O să fie altceva decât în America. O să merg la biserică, o să ne întâlnim după slujbă la clubul românilor. O să merg și la colindă. Eu mă bucur de tot ce este frumos și iau doar ce este bun în această viață. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru tot ce am realizat!

Anca Becan

Noiembrie / 3

Autogovernarea Românească din Jula și săptămânalul „Foaia românească” publică concursul

Să cunoaștem mai bine orașul Jula!

Concurs cu premii pentru toți cititorii Foii românești

Întrebarea săptămânii:

Cel care a ajuns mai târziu un important preot, scriitor și jurnalist, David Voniga s-a născut la Jula, în anul 1867. Acesta a fost un membru activ al societăților de lectură din cele două „orașe românești” din Jula. Cea mai remarcabilă inițiativă a lui Voniga a fost înființarea unei revistei românești la Jula. Care a fost titlul acesteia și în ce an a înființat revista?

Câștigătorul premiului principal al unei runde de întrebări va fi acel cititor care trimite patru răspunsuri corecte și complete. În cazul în care vor fi mai mulți expeditori de răspunsuri corecte, câștigătorul va fi tras la sorți.

Orașul Jula este un renumit centru turistic și balnear. Este și un oraș cu un trecut deosebit de interesant, presărat cu multe obiective istorice, armonios integrate în peisajul modern. Din punctul de vedere al comunității românești, Jula este considerată o adevărată capitală culturală, școlară și administrativă românească, deoarece aici se află majoritatea instituțiilor importante pentru românii din Ungaria.

Vă invităm să cunoașteți orașul pas cu pas, răspunzând la o întrebare pe săptămână.

În fiecare număr, vom publica o întrebare legată de orașul Jula, la care așteptăm răspunsurile pe email (foaia@foaia.hu) sau pe messenger (<https://www.facebook.com/foaiaromaneasca>). Răspunsurile corecte pot fi trimise până în ziua de marți, 24 noiembrie (ora 24.00).

Interacțiuni virtuale cu „personaje antice”, la Alba Iulia

Turiștii care vor ajunge în Alba Iulia vor fi întâmpinați, atunci când se vor afla la câțiva metri de Muzeul Principia, cu mesaje virtuale de către „personaje antice”, proiectate pe un perete de sticlă, ca urmare a implementării unui sistem de realitate augmentată, printr-un proiect cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național, potrivit Agerpres. Secvențele video se declanșează de îndată ce este detectată prezența vizitatorilor la câțiva metri de peretele de sticlă al muzeului, pe care este montat display-ul interactiv.

„Sistemul pus în funcțiune la Muzeul Principia ne permite să intrăm în atmosfera anticului Apulum, dar și să descoperim într-un mod interactiv secvențe importante petrecute pe aceste meleaguri în urmă cu aproape două mii de ani – vizita împăratului Marcus Aurelius Severus Antoninus, supranumit Caracalla, ridicarea zidului de piatră al castrului

de la Apulum, munca în atelierul de ceramică și cărămidă, avansarea în funcții militare și civile, paza castrului, luptele de gladiatori, viața unor campioni la lupte individuale, precum Caius Iulius Iustus, un fel de Spartacus al Legiunii a XIII-a Gemina și un foarte bun mentor pentru tinerii recruți etc.”, a afirmat managerul de proiect, Nicu Neag. În

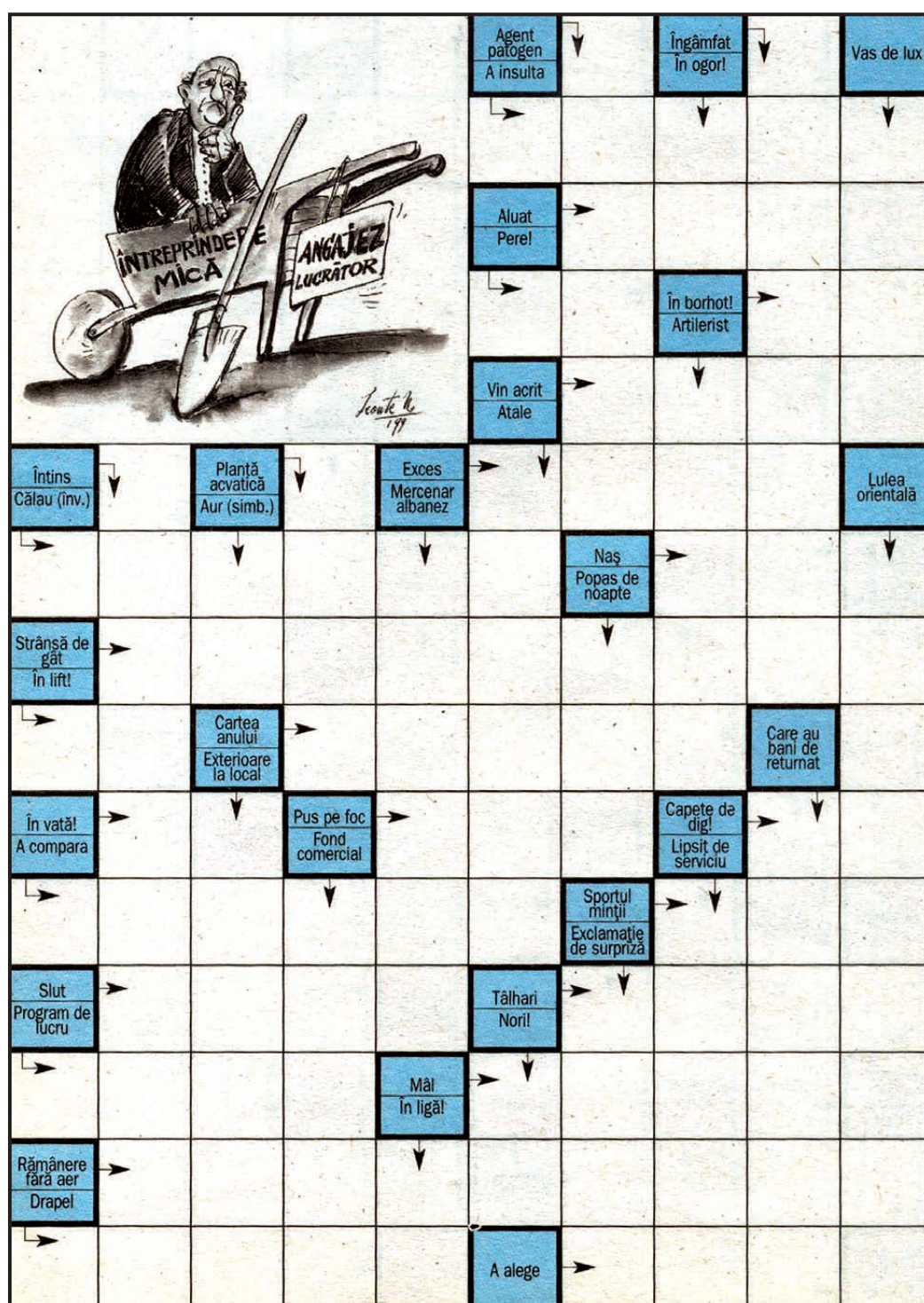
total, sunt 115 secvențe video – de interacțiune și stand by.

„Ave Hopes! Eu sunt Împăratul Caracalla, iubit de soldați și temut de dușmani! Mă bucur să văd că sunt la fel de popular aici și după aproape 2.000 de ani”, este doar unul dintre mesajele virtuale cu care vor fi întâmpinați, de acum înainte, vizitatorii.

Integramă

GESTURI

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

Glume

Un tip intră într-un magazin cu obiecte pentru vânatoare.

– Bună ziua, aveți pantaloni de camuflaj?

– Avem, dar nu-i găsim!

Soțul își însoțește soția la cumpărături într-un supermarket. În timp ce împinge fără chef căruciorul, ajunge la raionul de bere. Ochiul i se luminează. Ofertă la Heineken! Entuziasmat apucă lada s-o bage-n cărucior.

– Heeee!! Ce faci? Întreabă nervoasă soția.

– Păi, draga mea, e ofertă: cu 20 lei îmi iau o ladă de bere!

– Suntem în criză, dragule, nu ne putem permite! Las-o acolo.

Cu amărăciune-n suflet, bărbatul renunță la berea lui preferată și-și continuă fără chef plimbarea prin magazin. La un moment dat, ajung la raionul Cosmetice. Femeia apucă o cremă de față din raft și dă s-o bage în cărucior.

– Heeee!! Ce faci? sare furios soțul!

– Păi, dragul meu, asta e crema mea preferată, mă face să arăt frumoasă și costă doar 40 lei.

– La naiba!! Și Heinekenul te face să pari frumoasă și e la jumătate de preț!

O blondă ajunge la serviciu plângând în hohote. Șeful o întreabă îngrijorat ce a pățit, la care ea răspunde:

– Azi dimineața am primit telefon și am aflat că mama a murit.

Șeful o consolează:

– De ce nu te duci tu acasă azi să te odihnești? Și-așa nu avem de lucru prea mult.

Blonda refuză spunând că mai bine lucrează ca să mai uite de necaz. După 2 ore, șeful trece pe lângă biroul ei și o aude plângând și mai tare.

– Ce s-a mai întâmplat? o întreabă.

La care ea răspunde:

– Tocmai a sunat sora mea și mi-a zis că și mama ei a murit.

– Acum că ai fost achitat, îmi spui adevărul? Ai furat mașina?

– După ce am ascultat incredibila pledoarie pe care ați făcut-o azi dimineața, încep să cred că nu...

Dezlegarea integramei din numărul anterior

SERPENTINE: C; M; S; N; D; BATATORITE; PERICULOS; OI; APAS; CI; TOCIT; PAG; PATI; ATATI; LINI; ATOL; CATARI; ORA; A; ARINIS; R; IC; ITAN; ME; RA; ARAPI; PARAT; MILA; TIC; LICIT; NEDELICATI; RELE; ETAC.

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Lectură

Radu Oltean:
Cetăți, castele
și alte fortificații
din România

„Cetăți, castele și alte fortificații din România” este un proiect conceput în patru volume, care adună, în premieră, date și imagini legate de arhitectura de apărare din România. Volumul de față poate fi citit, în aceeași măsură, ca un compendiu de istorie militară a celor trei țări din jurul Carpaților în secolul al XVI-lea – de la bătălia de la Mohács (1526) până la moartea lui Mihai Viteazul (1601), cu un accent aparte pe zbuciumata istorie a Transilvaniei.

Cartea conține peste 130 de imagini: fotografii vechi, fotografii aeriene, desene istorice și planuri de locuri fortificate, stampe și documente puțin cunoscute din arhive românești și mai ales străine – germane, maghiare, austriece. Reconstituirile istorice ale lui Radu Oltean aduc în fața cititorilor, pentru prima oară, tablouri vii ale cetăților și mănăstirilor întărite, așa cum vor fi arătat ele acum patru secole.

Volumul a apărut la Editura Humanitas.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

23 NOIEMBRIE (Anca Becan)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

24 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Eu aleg România: Ascultă-ți muzica! 100 de melodii ale românilor 17.30: La ceas de taină – Gabriela Rusu Păsărin/Radio România 17.55: Încheiere

25 NOIEMBRIE (Stefan Crasta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

26 NOIEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei/Anca Becan 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

27 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Izvorașul – Revistă de etnografie și folclor / Gabriela Rusu Păsărin, Radio România 17.55: Încheiere

28 NOIEMBRIE (Anca Becan)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: File de calendar popular 16.30: Clubul suporterilor (reluare) 17.00: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă /Radio Timișoara 17.55: Încheiere

29 NOIEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: Program retrospectiv 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

COMPLEZENT,
-ă, *complezenți*,
-te, adj. Care este gata de
a servi pe cineva, doritor
de a face plăcere cuiva;
serviabil, amabil. – Din fr. *com-*
plaisant.

UMOR

ecranul
nostru

miercuri, 18 noiembrie, Duna TV, ora 7.15

miercuri, 18 noiembrie, Duna World, ora 13.45

În această săptămână vă vom conduce la Micherechi, unde printre altele vom afla ce fel de măsuri a introdus primăria pentru a combate răspândirea coronavirusului, care a apărut și în acest sat, dar vom vedea și că localnicii cum se îngrijesc de memoria părintelui Nicolae Bordașiu, un apropiat al satului. Ne vom îndeplini și datoriile triste de a vă relata despre disparițiile primului medic originar din Micherechi și a fostei conducătoare a clubului și asociației românești de la Bătaia.

Realizator: Ștefan Crâsta

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Gheorghe Cozma

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: szeged@icr.ro

Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

Șahul îi unește pe români și pe unguri, la Julia

Cu ocazia aniversării a 210 ani de la nașterea compozitorului și pianistului maghiar, de origine germană, Erkel Ferenc, în ziua de 7 noiembrie, în orașul său natal, Julia, a fost inaugurată piața care îi poartă numele și care a fost reconstruită într-un stil mai modern, simbolizând un pian și note din imnul Ungariei.

În piața Erkel, aflată în vecinătatea renumitei „Cofetării de 100 de ani” (care de fapt este deja de 180 de ani și este a doua cea mai veche cofetărie din țară), a fost amplasată și o masă de șah, din granit, dedicată și aceasta lui Erkel Ferenc. Acesta a fost un mare șahist în tinerețe, iar mai târziu, în perioada când a trăit în Budapesta, a devenit un fidel organizator al cluburilor de șah din capitală.

În ziua inaugurării pieței Erkel s-a desfășurat și un concurs de șah, fiind organizat de către Secția de Șah a Clubului Sportiv Gyula și Asociația de Șah a Românilor din Ungaria. S-au înscris opt concurenți, dar până la urmă doar patru persoane s-au așezat la tabla de șah pentru a dovedi cine știe mai mult despre sportul minții. Au concurat: Emődi Gyula, Petru Țapoș, Tamás Kornél și Thúrőczy Géza. După mai multe tururi și retururi, pe primul loc s-a clasat Emődi Gyula, pe locul al doilea – Petru Țapoș, iar pe locul al treilea – Tamás Kornél.

„Am dori să organizăm în mod tradițional acest concurs de șah, în fiecare an. Pe tabla de șah amplasată în piața Erkel, oricând, oricine poate să joace șah. Cei dornici de a juca șah au posibilitatea să împrumute piesele de la Cofetăria de 100 de ani”, ne-a spus organizatorul Ioan Cozma. **E.Ș.**

FOAIA
românească

20 noiembrie
2020

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Julia, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2020: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Cancellaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).